МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет культури і мистецтв
Кафедра бібліотекознавства і бібліографії

Затверджено
На засіданні кафедри бібліотекознавства і бібліографії Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 6 від 18 січня 2021 р.)

Зав. кафедри бібліотекознавства і бібліографії, доц. Демчук Н. Р.

Силабус з навчальної дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі», що викладається в межах ОПП (ОПН) другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Львів 2021 р.

Силабус курсу
“Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі”
2020–2021 навчального року

Назва курсу	Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Валова, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра бібліотекознавства і бібліографії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 “Культура і мистецтво”, 029 “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа”
Викладачі курсу	Демчук Наталія Романівна, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри бібліотекознавства і бібліографії (лекції, практичні)
Контактна інформація викладачів	nataliia.demchuk@lnu.edu.u, ndemch@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Skype або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Дисципліна «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі» є нормативною дисципліною зі спеціальності 029 “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа” для освітньої програми другого (магістерського) рівня освіти, яка викладається в ІІ семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Підготовка високо кваліфікованих фахівців інформаційно-бібліотечної галузі – стратегічне завдання державного рівня, яке вимагає сучасних освітніх стратегій і тактик. Дисципліна «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі» у системі підготовки магістра спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» реалізує відповідну освітню концепцію навчального закладу на рівні системних рішень та їх реалізації через логічну побудову освітнього процесу загалом та окремих його складових зокрема.
Мета та цілі курсу	Сформувати логічно-послідовну, цілісну систему знань про методику викладання фахових дисциплін у рамках підготовки у вищій школі фахівців спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» через вивчення основних концепцій, теорій, методики і методології викладання спеціальних дисциплін, особливостей структури вищої галузевої освіти України (нормативів, галузевих стандартів тощо), а також відповідних практичних навиків.
Література для вивчення дисципліни	**1.** Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text **2.** Алексюк А.М. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: навч. посібник / А.М. Алексюк, П.І. Підкасистий, В.А. Козаков та ін. – Київ : А.П.Н., 1993. – 336 с. **3.** Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти в Україні : Історія, Теорія: підручник / А.М. Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.

4. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи / Л.В. Артемова. – К. : Кондор, 2008. – 272 с.

5. Асистентська практика студентів – магістрів. Орієнтовна програма і методичні рекомендації щодо проходження асистентської педагогічної практики. Підготовлені кафедрою педагогіки Львівського національного університету імені Івана Франка, березень 2004 р./http://www.lnu.edu.ua/Pedagogika /pramag.pdf

6. Барбашова І.А Загальні основи педагогіки: навч. посібник для ст-тів ВНЗ / І.А. Барбашова. – 2-е видання. – Донецьк: Ландон-ХХІ, 2011. – 126 с.

7. Бачинська Н. Базові концепції модернізації вищої бібліотечної освіти в Україні / Надія Бачинська // Вісник Книжкової Палати. – 2015. – № 3. – С. 32–35.

8. Бриль Ю. О. Документознавча освіта в контексті реформування вищої освіти України / Ю. О. Бриль // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2016. – № 3. – С. 70–79.

9. Використання розподілених інформаційних ресурсів в навчальному процесі : метод. рек. / [Ляхоцька Л. Л. та ін.] ; за ред. канд. техн. наук В. В. Камишина, канд. техн. наук О. Є. Стрижака ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т обдар. дитини НАПН України. - К. : Інформаційні системи, 2010. – 226 с. : рис., табл.

10. Вишневський О І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : навч. посіб. / О. І. Вишневський. – К. : Знання, 2008. – 568 с.

11. Вища освіта в Україні : навч. посіб. / В.Г. Кремінь, С.М. Ніколаєнко, М.Ф. Степко та ін. ; за ред. В.Г. Кременя, С.М. Ніколаєнка. – К. : Знання, 2005. – 327 с.

12. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : методичний посібник для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.

13. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи. За модульною системою навчання / С.С. Вітвицька. – К., 2005. – 395 с.

14. Галус О.М., Шапошникова Л.М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. / О.М. Галус, Л.М. Шапошникова. – К. : Вища школа, 2006. – 215 с.

15. Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: навч. посібник / О.Б. Голік. – Донецьк : Вид-во "Ноулідж" (донецьке відділення), 2010. – 242 с.

16. Гранчак Т. Дисципліни аналітичного профілю як компонент програми підготовки бакалаврів зі спеціальності "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" / Т. Гранчак // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2017. – Вип. 46. – С. 165–180. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/npnbuimviv_2017_46_12

17. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; голов. ред. В. Г. Кремень. – Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

18. Еш С. Відкриті заняття у вищих навчальних закладах як форма контролю процесу навчання / Світлана Еш // Вища школа. – 2012. – № 3. – С. 84–91.

19. Загуменна В. Підготовка фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи в Національній академії керівних кадрів культури мистецтв / Віра Загуменна, Ярослава Хіміч // Бібл. форум: історія, теорія і практика. – 2016. – № 1. – С. 36–37.

20. Застосування серверів підтримки навчальної взаємодії в педагогічному процесі : метод. рек. / [С. А. Гальченко та ін.] ; за ред. канд. техн. наук В. В. Камишина і канд. техн. наук О. Є. Стрижака ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т обдар. дитини [та ін.]. - Київ : Інформаційні системи, 2011. – 307 с. : рис.

21. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі (психолого-педагогічні аспекти): навчально-методичний посібник / авт. кол.; за ред. М.Л. Смульсон. – К. : Педагогічна думка, 2008. – 256 с.

22. Захарова І. Напрями і зміст підготовки магістрів з документознавства та інформаційної діяльності / І. Захарова // Наукові записки Нац. ун-ту «Острозька академія». Сер.: Культура і соціальні комунікації. – 2009. – Вип. 1. – С. 262–269.

23. Ілініцька Н.С. Асистентська практика як різновид професійної підготовки магістрів факультету мистецтв / Н. С. Ілініцька // Наукові записки кафедри педагогіки. – Випуск XXVIII. – Харків, 2012. – С. 72–77.

24. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.

25. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід : метод. посіб. / авт.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.П.Н, 2002. – 136 с.

26. Камишин В. В. Методи системного аналізу у кваліметрії навчально-виховного процесу : монографія / В. В. Камишин, О. М. Рева ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т обдаров. дитини, Кіровогр. нац. техн. ун-т. - К. : Інформаційні системи, 2012. - 270 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 247–268. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=M=&S21COL

27. Король О. Які бувають презентації / Олена Король // Довідник секретаря та офіс-менеджера. – 2010. – № 7. – С. 55–59.

28. Кремінь В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В.Г. Кремінь. – Київ : Грамота, 2005. – 448 с.

29. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник / А. І. Кузьмінський. – К. : Знання., 2005. – 485 с.

30. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи / З.Н. Курлянд. – К. : Знання, 2009. – 387 с.

31. Кушнаренко Н. М. Вища бібліотечна освіта України в контексті гендерного підходу / Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2014. – С. 69–78.

32. Кушнаренко Н. М. Складові змісту спеціальності «Документознавство та інформаційна діяльність»: питання методології / Н. М. Кушнаренко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – С. 15–21.

33. Малафіїк І. В. Дидактика : навч. посіб. / І. В. Малафіїк. – К. : Кондор, 2005. – 400 с.

34. Малик Г. Застосування методу моделювання у реалізації компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутнього документознавця / Галина Малик // Вища школа. – 2012. – № 1. – С. 70–85.

35. Малик Г. П. Компетентнісний профіль документознавця / Г.

Д. Малик // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Харків, 2013. – Вип. 41. – С. 82-92.

36. Матвієнко О. Документознавча професіологія: проблеми і перспективи // Вісник Книжкової палати. – 2007. – № 5. – С. 30–32.

37. Матвієнко О. Інформаційний менеджмент як основа концептуальної моделі фахівця з інформаційної справи / Оксана Матвієнко, Михайло Цивін // Вісник Книжкової палати. – 2017. – № 4. – С. 27–30.

38. Матвієнко О. Проблеми професійного спрямування за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Оксана Матвієнко, Михайло Цивін // Вісник Книжкової палати. – 2017. – № 11. – С. 29–33.

39. Мистецтво бути викладачем : практ. посіб. / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флегм та ін. За ред. О.І. Сидоренка. – К. : Навчально-методичний центр „Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні". – 2003. – 144 с.

40. Михальченко М. Освіта і наука: пошуки нових парадигм модернізації / М. Михальченко // Вища школа. – 2001. – № 2. – С. 3-10.

41. Мороз А.Г., Падалка О.С., Юрченко В.Д. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / А.Г. Мороз, О.С. Падалка, В.Д. Юрченко. – К. : Вид-во НПУ ім. М. Драгоманова, 2003. – 268 с.

42. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / за ред. О.Г. Мороза. – К. : НПУ, 2001. – 338 с.

43. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / В. М. Нагаєв. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.

44. Нові технології навчання: наук.-мет. зб. / ред. кол.: В.О. Зайчик, О.Я. Савченко, О.І. Ляшенко. – К. : Наук.-мет. центр вищ. освіти, 2001. – Вип. 30. – 254 с.

45. Ортинський В Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / В. Л. Ортинський ; М-во освіти і науки України, Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 С.

46. Перспективні освітні технології : навчально-методичний посібник / за ред. Г.С. Сазоненко. – Київ : Голак, 2000. – 560 с.

47. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності // Хрестоматія з педагогіки вищої школи: навч. посібник / за заг. ред. В.І. Лозової. – Харків : Віровець А.П. «Апостроф», 2011. – С.33-46.

48. Превентивна робота з молоддю за методом «рівний-рівному» : навч. посібник / за заг. ред. І.Д. Звєрєвої. – Київ : Навчальна книга, 2002. – 256 с.

49. Психологічні особливості лідерської обдарованості: концепції, діагностика, тренінги : монографія / [Мітлош А. В. та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т обдаров. дитини НАПН України. – Київ : Ін-т обдаров. дитини, 2014. – 289 с. : рис., табл. – Бібліогр.: с. 238–248.

50. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: навч. посіб. / за ред. М. В. Артюшиної, О. М. Котикової, Г. М. Романової. – Київ : КНЕУ, 2007. – 528 с.

51. Рудницьких О. В. Коучінг як інтерактивна технологія в освіті / О. В. Рудницьких // Вісн. Дніпроп. ун-ту імені Альфреда Нобеля. Сер. «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. – 2014. – № 2 (8). – С. 173.

52. Соляник А. А. Зміст інваріантної частини освітньо-

	професійної програми підготовки бакалавра та магістра зі спеціальності 029 «інформаційна, бібліотечна та архівна справа». – Режим доступу: http://library.dk.rv.ua/depository/konf/I_konf_2016.pdf **53.** Соляник А. Інноваційні критерії результативності ступеневої підготовки фахівців зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Алла Соляник // Укранський журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. – 2018. – Вип. 1. – С. 64–75. **54.** Спрінсян В. Г. Підготовка документознавців, інформаційних аналітиків – нагальна потреба інформаційного суспільства / В. Г. Спрінсян // Моделювання регіональної економіки. – 2011. – № 2. – С. 283–289. **55.** Трач Д. Організація інноваційної діяльності у виші як умова підвищення якості освіти / Дмитро Трач // Вища школа. – 2015. – № 4–5. – С. 13–19. **56.** Філіпова Л. Магістерські освітні програми бібліотечно-інформаційного профілю в університетах США: досвід організації та змісту навчання / Людмила Філіпова // Вісн. Кн. палати. – 2016. – № 3. – С. 49-52. **57.** Формування авторських методик викладання предметних дисциплін в середовищі серверу підтримки навчальної взаємодії : монографія / [Востров Г. Н. та ін.] ; за ред. канд. техн. наук В. В. Камишина, канд. техн. наук О. Є. Стрижака ; Ін-т обдар. дитини, Нац. акад. пед. наук України. – К. : Інформаційні системи, 2010. – 137 с. : рис., табл., фотогр. **58.** Хіміч Я. Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та інноваційної діяльності : посіб. для тренерів за програм. підвищ. кваліфікації / Я. О. Хіміч, О. В. Башун. – Київ : Самміт-книга, 2010. – 68 с. **59.** Цокур О.Я. Педагогіка вищої школи : Навчально-метод.посібник. Випуск 1. Основи наукового педагогічного дослідження / за ред. А.І. Панькова. – Одеса, 2002. – 424 с. **60.** Чуканова С. Проблема професійної підготовки фахівців із бібліотекознавства та інформології в США у педагогічній теорії / Світлана Чуканова // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – 2016. – № 1. – С. 41–45. **61.** Швецова-Водка Г. М. Бібліографічна підготовка фахівців спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» / Г. М. Швецова-Водка // Вісник Харківської державно академії культури. – 2013. – Вип. 40. – С. 70–74. **62.** Шейко В.М. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти / В.М. Шейко ; Харк. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 1999. – 151 с. **63.** Щербань П. М. Прикладна педагогіка / П.М. Щербань. – К. : Вища школа, 2002. – 212 с. **63.** Saracevic T. Information science: origin, evolution and relations. In: Conceptions of library and information science. Historical, empirical and theoretical perspectives; Edited by Pertti Vakkari & Blaise Cronin. – London : Taylor Graham, 1992. – P. 5-27.
Тривалість курсу	120 год. 1 семестр
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять, із них – 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять і 88 годин самостійної роботи
Очікувані результати	Після завершення цього курсу студент буде: **знати:** структуру і зміст галузевих стандартів вищої освіти України,

навчання	навчальних планів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», інших нормативних документів навчального процесу у вищій школі; понятійно-термінологічний апарат методики викладання у вищій школі; основні нормативи діяльності закладів вищої освіти у підготовці фахівців відповідного галузевого профілю; особливості організаторської, координаційної та управлінської діяльності у закладі вищої освіти відповідного галузевого профілю; загальну методику проведення різних видів аудиторних навчальних занять, засади організації позааудиторної самостійної навчальної діяльності студентів; нормативи поточного та підсумкового контролю знань студентів засади та принципи структурування навчального матеріалу у межах різних навчальних занять у вищій школі; систему підготовки навчально-методичних і дидактичних матеріалів із фахових дисциплін; специфіку застосування новітніх освітніх технологій у вищій школі; міжпредметні зв'язки методики викладання із іншими дисциплінами; критерії оцінювання знань, умінь студентів; професійні вимоги до викладача вищої школи та його психологічні особистісні якості; **вміти:** планувати, готувати, організовувати та проводити різні види аудиторних навчальних занять; застосовувати різні методи, прийоми організації навчально-пізнавальної діяльності студентів (бесіди, діалогу, дискусії, мозкової атаки, сюжетно-рольової гри, роботи в групах тощо); структурувати навчальний матеріал та планувати оптимальну форму, зміст, процес організації лекції, практичного заняття; укладати тексти лекцій за планом; добирати оптимальні форми та методи педагогічної діяльності; здійснювати поточний і підсумковий контроль знань студентів; забезпечувати виконання функцій викладача вищого навчального закладу; аналізувати найсучасніший педагогічний досвід і впроваджувати у власну діяльність новітні освітні технології через самоосвіти, самоорганізацію.
Ключові слова	Методика, викладання, дидактика, лекція, практичне заняття, навчальний план, освітня програма, галузевий стандарт освіти, поточний контроль, критерії оцінювання,
Формат курсу	змішаний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	**Тема 1.** Методика викладання фахових дисциплін як складова частина педагогіки: зміст, історіографія, міжпредметні зв'язки курсу. **Тема 2.**. Система підготовки фахівців спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» ОР «Бакалавр», «Магістр»: нормативно-законодавчі акти, терміносистема. Зарубіжний досвід підготовки фахівців. **Тема 3.** Поняття про освітню технологію. Методика підготовки та проведення занять із профільних дисциплін спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». **Тема 4.** Сутність, специфіка, структурні компоненти педагогічної діяльності викладача вищої школи. **Тема 5.** Навчально-методичні комплекси дисципліни: структура, завдання. **Тема 6.** Засади та нормативи організації аудиторної роботи із фахових дисциплін у закладі вищої освіти. Навчальні заняття у закладі вищої освіти: види, методичне забезпечення. **Тема 7.** Принципи організації та управління самостійною роботою студентів.

	Тема 8. Контроль успішності та якості навчання студентів, критерії оцінювання якості проведення іспитів і заліків. Детальніше у формі СХЕМИ КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік наприкінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із профільних дисциплін освітньої програми першого (бакалаврського) рівня освіти.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання, дискусія, підготовка та захист студентами есе та наукових нарисів.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховують за таким співвідношенням: • практичні: 70 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; • самостійна письмова робота на задану тему: 30 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30. Підсумкова максимальна кількість балів 100. **Письмові роботи:** Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, самостійна письмова робота на задану тему). **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали набрані на практичних заняттях, за контрольні (модульні) роботи, самостійну письмову роботу та (за необхідності) підсумкове опитування (колоквіум). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання

	поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.